

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V.21.111/2017/6.

A tanács tagjai:

Dr. Bartal Géza a tanács elnöke

Dr. Zumbók Péter előadó bíró

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin bíró

A felperes:

...

A felperes képviselője:

Dr. Szilágyi Gábor ügyvéd

Az alperes:

...

Az alperes képviselője:

Dr. Szegő Mariann ügyvéd

A per tárgya:

kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Győri Ítélőtábla Gf.II.20.146/2016/5/I.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Veszprémi Törvényszék I.G.40.100/2014/37.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 3.000.000 (hárommillió) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A ... és a felperes 2011. szeptember 30-án egy lézervágó berendezés beszerzésének vissza nem térítendő támogatás formájában történő finanszírozására kötött támogatási szerződést. A támogatás mértékét 53.802.833 forintban határozták meg, míg a felperes által megvalósítandó projekt befejezésének tervezett napjaként 2012. február 29-ét jelölték meg. A felperes 2012. április 10-én az alperes szállítói nyilatkozatának egyidejű csatolásával bejelentette a támogató képviselőjének, hogy egy új, lényegesen jobb paraméterekkel rendelkező lézervágó berendezést tervez beszerezni. A támogatási szerződés 2013. december 31-i módosításakor a projekt befejezésének tervezett

időpontjaként 2014. március 31-ét tűntették fel.

- [2] A felek 2012. május 21-én szállítási szerződést kötöttek a török ... cég által gyártott, az alperes által forgalmazott fiber lézer berendezés beszerzésére és leszállítására. A gép vételárát bruttó 657.860 euróban állapították meg. A vételár fizetését illetően abban állapodtak meg, hogy a felperes a vételár 30 %-át előleg jogcímén, a szerződés aláírásától számított 7 napon belül, 60 %-át ugyancsak előleg jogcímén, az alperes értesítése alapján a gyári készre jelentéskor, míg a további 10 %-át a gép beüzemelését követő 8 napon belül köteles banki átutalással megfizetni. Kikötötték, hogy a teljesítés a felperes részére átadás-átvételi jegyzőkönyvvel való átadással, és a leszállított gép üzembe helyezésével valósul meg, a szállítási határidő a 30 % előleg beérkezését követő 6 hónap. A felek rendelkeztek arról, hogy ha a felperes a vételár bármely részletének megfizetésével késedelembe esik, akkor az alperes az 5 napot meghaladó fizetési késedelem esetén jogosult a szállítási határidőt egyoldalúan módosítani. Ha pedig a teljesítés a felperesnek felróható okból meghiúsul, az alperes jogosult a teljes vételár 20 %-ának megfelelő mértékű meghiúsulási kötbért követelni. A felek a szállítási szerződést 2013. január 30-án annyiban módosították, hogy a felperes a vételár 20 %-át előleg jogcímén a szerződés aláírásától számított 7 napon belül, 40 %-át szintén előleg jogcímén a gyári készre jelentéskor és a gép gyári átvétele után, 20 %-át a gépnek a telephelyére történő leszállítása után, az utolsó 20 %-ot pedig a beüzemelését követő 8 napon belül köteles megfizetni.
- [3] Az ... Zrt. (a továbbiakban: ...) a felperessel 2013. január 25-én kötött kölcsönszerződésben vállalta, hogy a fiber lézer gép beszerzéséhez 466.200 euró kölcsönt nyújt a felperesnek azzal, hogy a saját erő összege 51.800 euró, amelyet a felperes közvetlenül az alperes felé teljesít. A kölcsön folyósításának feltétele volt - egyebek mellett - a szállítói számla általános forgalmi adó (a továbbiakban: áfa) tartalmának az alperes felé történt teljesítésének igazolása, a felek és az ... közötti háromoldalú fizetési megállapodás, amely alapján a kölcsön folyósítása az alperes számlájára történik, és a felperesnek az eszköz üzembe helyezéséről szóló nyilatkozata.
- [4] Az ... a felekkel 2013. február 4-én kötött háromoldalú fizetési megállapodásban kötelezettséget vállalt arra, hogy a kölcsön összegét közvetlenül az alperesnek utalja át, tekintettel arra, hogy a felperes a kölcsönt az alperesre engedményezte, aki azt a szállítási szerződésből származó vételár-követelésébe köteles beszámítani. A megállapodásnak megfelelően az alperes 2013. január 30-án kiállított 131.572 euró összegű előleg bekérője alapján a felperes 2013. február 1-jén 79.772 eurót, az ... 2013. február 7-én 51.800 eurót utalt át az alperesnek, aki azonban az ettől számított 6 hónapos határidőn belül a gépet nem szállította le.
- [5] A felek között 2012. április 10-én létrejött szállítási szerződésben a felperes megrendelt az alperestől egy, a török ... cég által gyártott, az alperes által forgalmazott élhajlító berendezést. A felperes a bruttó 82.550 euró vételár megfizetését az alábbi ütemezés szerint vállalta: a szerződés aláírásától számított 7 napon belül előleg jogcímén a vételár 30 %-át, a gyári készre jelentéskor annak 60 %-át, míg a gép beüzemelését követő 8 napon belül a 10 %-át kellett megfizetnie. A szállítási határidőt a 30 % előleg beérkezését követő 3 hónapban állapították meg. Fizetési késedelem esetén a szállítási határidő egyoldalú módosítása, és a meghiúsulási kötbér tekintetében a korábbi szállítási szerződésben foglaltakkal egyezően állapodtak meg. A felperes az élhajlító gépre 2013. március 13-án 63.856 eurót fizetett meg az alperesnek.
- [6] Mivel az alperes az élhajlító gépet sem szállította le határidőben, ezért a felperes 2013. október 28-án a két berendezés leszállítására 2013. november 7-ig póthatáridőt engedett az alperesnek, egyúttal bejelentette a kárigényét, és a póthatáridő elmulasztása esetére jelezte az elállási szándékát. A felek a póthatáridő eredménytelen eltelte után, 2013. november 22-én megállapodást kötöttek, amelyben a póthatáridőt 2014. február 21-ig meghosszabbították. Az alperes egyben kötelezettséget vállalt arra, hogy átalány kártérítésként 100.000 eurót megfizet a felperesnek, és térítésmentesen átad részére a lézervágó géphez egy vákuumos lemezemelőt 9.000 euró + áfa értékben, és egy szerszámkészletet az élhajlítóhoz 14.568 euró + áfa értékben. Az alperes a megállapodásban tudomásul vette, hogy a kártérítés a felperesnek kizárólag a 2014. március 21-ig terjedő késedelemből eredő kárát fedezi; ha

pedig a póthatáridőben sem teljesít, és ezért a felperes a szerződéstől eláll, a felperes az átalány kártérítésen felül jogosult érvényesíteni az alperes további késedelméből eredő kárát, vagy az elállás miatt felmerült minden kárát. Az alperes az átalány kártérítés összegéből 28.000 euró előleget a felperesnek megfizetett, továbbá átadta az élhajlító gép szerszámkészletét.

- [7] A felek az élhajlító gépre kötött szerződésüket szóban annyiban módosították, hogy annak tárgyát egy tandem élhajlító berendezésben jelölték meg.
- [8] Az ... a 2013. november 22-én kibocsátott fizetési ígervényben nyilatkozott arról, hogy a felperessel kölcsönszerződést kötött a fiber lézer gép és az élhajlító gép finanszírozására; egyidejűleg kötelezettséget vállalt arra, hogy 405.000 eurót folyósít abban az esetben, ha a kölcsönszerződésben meghatározott folyósítási feltételek teljesültek, és mindkét gép magyarországi vámkezelése dokumentumokkal igazoltan megtörtént. A felperes a 2014. február 28-ig érvényes fizetési ígervényt a török ... cégnek is bemutatta, amely 2014. január 15-én közölte az ...-val, hogy a fiber lézer gép szállítását egy hibás alkatrész beépítése miatt kb. 2 hónappal el kell halasztani, de az élhajlító gép 2014. február 28. előtt meg fog érkezni a magyar vámterületre. Az élhajlító berendezés gyári átadás-átvétele 2014. február 14-én Törökországban, a ... gyárban megtörtént.
- [9] A felek 2014. március 14-én a felperes székhelyén tartott tárgyaláson a fiber lézer gép teljesítési határidejét szóban 2014. március 31-ig meghosszabbították. Az adott gépre kötött szállítási szerződésüket pedig 2014. február 14-re visszatámozva úgy módosították, hogy a felperes a szerződés aláírásától számított 7 napon belül a vételár 20 %-át előleg jogcímén, a gyári műszaki átadás-átvétel után legkésőbb 1 hónappal további 405.000 euró + áfa összeget, végül a vételár fennmaradó hányadát a gép beüzemelését követő 8 napon belül köteles megfizetni. Ugyanakkor - szintén 2014. február 14-re visszatámozva - a felek a 2012. április 10-én kötött szállítási szerződést a felperes oldalán bekövetkezett műszaki alapú érdekmúlás miatt felbontották, míg az alperes kijelentette, hogy lemond a szerződésben rögzített kártérítési igényéről, az addig átutalt előleget a felperesnek visszautalja. Ezzel egyidejűleg - ugyancsak 2014. február 14-re visszatámozva - a felek egy újabb szállítási szerződést kötöttek a ... cég által gyártott és az alperes által forgalmazott élhajlító berendezés beszerzésére, amelynek vételárát bruttó 115.570 euróban határozták meg.
- [10] Az alperes 2014. március 31-én - a szóbeli szerződésnek megfelelően - a tandem élhajlító berendezést a felperesnek leszállította. A fiber lézer gép leszállítása azonban annak ellenére elmaradt, hogy a felek 2014. március 14-én egy ugyancsak 2014. február 14-re visszatámozott iratban rögzítették, hogy a felperes a ... cég telephelyén a fiber lézer berendezést megtekintette és műszakilag átvette. A felperes 2014. március 13-án 109.250 eurót, a fiber lézer gépre az alperes által kiállított számla áfa tartalmát megfizette.
- [11] A felperes 2014. április 15-én a fiber lézer gépre vonatkozó szállítási szerződéstől elállt, és közölte az alperessel, hogy az emiatt visszajáró vételárelőleg megfelelő részét beszámította a tandem élhajlító gép vételárába.
- [12] Az alperes 2014. június 5-én a felperessel kötött szerződéseket a felperes fizetési kötelezettségének megszegésére hivatkozva felmondta, másodlagosan a felperes fizetési nehézségeire hivatkozással azoktól elállt, és kérte a gépek kiadását, egyidejűleg bejelentette a meghiúsulási kötbér iránti igényét.
- [13] A ..., a ... jogutódjaként 2014. július 28-án az 53.802.833 forint összegű vissza nem térítendő állami támogatást visszavonta, és a felperessel kötött támogatási szerződéstől elállt, mivel a felperes a vállalását határidőben nem teljesítette.
- [14] A felperes más forrásból bruttó 619.760 euró vételáron szerzett be egy lézervágó gépet.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [15] A felperes keresetében egyrészt 190.088 euró és késedelmi kamata, másrészt 53.802.833 forint és

késedelmi kamata megfizetésére kérte az alperes kötelezését. Előadta, hogy az alperes a megrendelt fiber lézer gépet sem a szerződés szerinti határidőben, sem a póthatáridőben nem szállította le, ezért a szerződéstől elállt. Az emiatt elvégzendő elszámolásnál figyelembe vette, hogy a le nem szállított fiber lézer gépre 240.922 euró vételárrészletet fizetett meg, ugyanakkor az alperes által leszállított tandem élhajlító gép vételárából még 51.714 euróval tartozik, és meg kell fizetnie a másik élhajlító berendezés 82.550 euró összegű vételárát. Az alperes tartozása tehát 106.658 euró, amelyhez hozzá kell adni az általa még meg nem fizetett 72.000 euró átalány kártérítést, és a le nem szállított vákuumos lemezemelő bruttó 11.430 euró összegű értékét. A felperes az 53.802.833 forint összegű kártérítési követelését arra alapította, hogy a fiber lézer gép le nem szállítása miatt ekkora összegű vissza nem térítendő állami támogatástól esett el, és anélkül szerzett be egy másik gépet.

- [16] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Állítása szerint a fiber lézer gép a meghosszabbított póthatáridőben elkészült, de annak szállítása azért maradt el, mert a felperes - a korábban átutalt vételárelőlegeken felül - a bruttó 514.350 euró összegű számlának csak az áfa tartalmát fizette meg, míg a leszállított tandem élhajlító gép 2x91.000 euró + áfa vételárából csupán 63.856 euró összeget teljesített. Hivatkozott továbbá arra, hogy a felperes a fiber lézer gépet 2014. február 14-én a törökországi gyárban műszakilag átvette. Az alperes beszámítási kifogásában a tandem élhajlító gép vételárából meg nem fizetett 167.284 euró, valamint meghíusulási kötbér jogcímén a fiber lézer gép esetében 131.572 euró, az élhajlító gépek esetében 2x23.114 euró beszámítását kérte a felperes 72.000 euró átalány kártérítési követelésébe és a 304.678 euró vételár visszafizetése iránti követelésébe.

Az első- és másodfokú ítélet

- [17] Az elsőfokú bíróság ítéletével a főkövetelés tekintetében a keresettel egyezően marasztalta az alperest, míg a késedelmi kamat vonatkozásában a keresetet részben elutasította. A határozat indokolása szerint a felperes a fiber lézer gépre 2012. május 21-én írásban létrejött és 2013. január 30-án módosított szállítási szerződés alapján az első részteljesítését az alperes által is elismerten határidőben teljesítette azzal, hogy ő és a teljesítési segédjeként eljáró IKB 131.572 euró vételárrészt előleg címén az alperesnek megfizetett. Az alperes ezért a gépet 2013. augusztus 7-ig köteles lett volna leszállítani, de ezt a kötelezettségét a 2013. november 7-ig engedett póthatáridőben sem teljesítette. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a 2014. február 14-i keltezésű okirat, amely a fiber lézer berendezés felperes általi műszaki átvételét rögzítette, a felperes által bizonyítottan valótlan tartalmú volt. Ehhez képest az alperes a 2014. március 31-ig meghosszabbított teljesítési határidőt is elmulasztotta, annak leteltéig nem történt meg a gép legyártása és leszállítása. A felperesnek a következő vételárrészletet a 2014. február 14-i keltezésű, valójában 2014 márciusának közepén kelt szerződésmódosítás szerint a gyári műszaki átadás-átvétel után legkésőbb egy hónappal kellett volna megfizetnie. E fizetési kötelezettség a háromoldalú fizetési megállapodás és az ... fizetési ígervénye szerint az ...-t terhelte, de ahhoz a kölcsönszerződésben meghatározott folyósítási feltételeknek is teljesülniük kellett volna, s így szükség lett volna arra, hogy a fiber lézer gép Magyarországra érkezzen. A felperes az adott vételárrészletre vonatkozó számla áfa tartalmát volt köteles megfizetni, és ezt a fizetési kötelezettségét határidőben teljesítette. Miután pedig az alperes a gép szállításával késedelembe esett, ez a felperes egyidejű fizetési késedelmét a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 303. § (3) bekezdése értelmében kizárta. A felperes a szerződéstől a Ptk. 300. § (1)-(2) bekezdései alapján jogszerűen állt el, tekintve azt, hogy az alperes a póthatáridőben sem teljesítette a fiber lézer gép leszállítására vonatkozó szerződéses kötelezettségét. A felek a másik gépre, az élhajlító berendezésre 2012. április 10-én írásban kötött szállítási szerződésüket 2014. február 14-re dátumozva, a valóságban 2014 márciusának közepén felbontották, és annak alapján a felperes 63.856 euró vételárrészletet az alperesnek megfizetett. A megelőzőleg, vélhetően 2013 őszén szóban a tandem élhajlító gép

beszerzésére kötött szerződés kapcsán az ... ugyancsak fizetési ígervényt állított ki, és a fizetés feltételeként a gép magyarországi vámkezelését is megjelölte. A felperes a tandem élhajlító gépet 2014. február 14-én a ... cég gyárában átvette, és az alperes azt 2014 márciusában a felperesnek leszállította. Az elsőfokú bíróság a feleknek a pert megelőző egyeztetéseiből azt a következtetést vonta le, hogy a 2012. április 10-én kötött szerződés alapján a felperes által már megfizetett vételárrészletet a tandem élhajlító gép vételára részeként kívánták elszámolni. Miután azonban a felek között vitás volt a gép vételára, az elsőfokú bíróság azt a perbeli szakvélemény alapján határozta meg. A felperesnek ennek megfelelően bruttó 198.120 euró vételárat kellett volna fizetnie, amelyből 63.856 eurót teljesített, vagyis 134.264 euró vételárhátraléka áll fenn. Mindezek miatt az alperesnek az elállás folytán megszűnt, a fiber lézer gépre vonatkozó szállítási szerződés alapján 240.922 eurót kellett visszafizetnie; köteles volt továbbá 72.000 euró általános kártérítés és az át nem adott vákuumos lemezemelő 11.430 euró ellenértékének megfizetésére. Ehhez képest a felperes a tandem élhajlító gép kapcsán fennálló vételártartozását a Ptk. 296-297. §-ai alapján jogszerűen teljesíthette beszámítással, ezért ebben a körben további fizetési kötelezettség nem terhelte. Az elsőfokú bíróság az alperes beszámítási kifogás útján érvényesített kötbérigényét azért tartotta megalapozatlannak, mert a fiber lézer gép tekintetében az alperes szállítási késedelme vezetett az elálláshoz, és a felperes felróható magatartása nem volt megállapítható. A tandem élhajlító gép kapcsán pedig a felek szóban kötöttek szerződést, és mivel a szállítás megtörtént, ezért nem következett be a kötbérfizetési kötelezettséget kiváltó esemény. Az elsőfokú bíróság a további kártérítési kereset tekintetében - a Ptk. 318. § (1) bekezdése, 339. § (1) bekezdése és 355. § (4) bekezdése alapján - azért marasztalta az alperest, mert a felperes a javára megítélt vissza nem térítendő állami támogatástól amiatt esett el, hogy az alperes a fiber lézer gép szállítására vonatkozó szerződéses kötelezettségét határidőben nem teljesítette, és ennek következtében a felperes sem tudta teljesíteni a támogatási szerződésben vállalt kötelezettségét. Ezzel kapcsolatban utalt arra, hogy a támogatási szerződésben foglalt végső befejezési határidő elmulasztása is megalapozta a szerződés támogató általi felmondását, függetlenül az általános szerződési feltételek között feltüntetett póthatáridőtől.

- [18] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében részben megváltoztatta, az alperest terhelő marasztalás összegét 157.068 euróra és késedelmi kamataira, valamint 42.051.269 forintra és késedelmi kamataira leszállította; ezt meghaladóan az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a felperes a fiber lézer gépre kötött szállítási szerződéstől jogszerűen állt el, és a szerződés felbontására tekintettel mindösszesen 240.922 euró vételárrész illeti meg. Helytállónak minősítette azt a elsőfokú ítéleti ténymegállapítást is, hogy a tandem élhajlító gépre a felek között szóban jött létre szállítási szerződés. Az elsőfokú bíróságtól eltérően azonban a feleket a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján arról tájékoztatta, hogy a felperesnek kell bizonyítania, hogy a vételár kevesebb volt az alperes által állított 231.140 eurónál. Miután pedig a felperesnek bizonyítási indítványa nem volt, és a kisebb összegű vételár bizonyítására sem a perbeli szakvélemény, sem az e körben figyelembe vett okiratok (az alperes versenytársának árajánlata, a gyártó cég visszaigazolása) nem voltak alkalmasak, a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy a felperes a 231.140 euró vételárból csupán 63.856 eurót fizetett meg, s így a hátraléka az alperes felé 167.284 euró volt. E tartozását a felperes a fiber lézer gépre vonatkozó szerződéstől való elállása következtében visszajáró vételár-követelésének beszámításával teljesítette. Az alperes ezért a tandem élhajlító gépre kötött szállítási szerződéstől - a felperes fizetési késedelmére hivatkozással - már jogszerűen nem állhatott el. A felperest tehát a két szerződés - az egyik felbontása és a másik teljesítése - folytán 73.638 euró illette, amely kereseti követeléssel szemben az alperes beszámítási kifogása 33.020 euró erejéig volt megalapozott, mégpedig azért, mert a tandem élhajlító géppel kapcsolatos 167.284 euró összegű vételár-követelése tekintetében a felperes a keresetében csupán 134.264 eurót számolt el. A másodfokú bíróság az alperes beszámítási kifogás útján érvényesített kötbérigényét az elsőfokú

bírósággal egyezően alaptalannak találta. A jogerős ítélet indokolása szerint a felperes a 73.638 euró visszajáró vételáron felül alappal követelte az alperes által a 2013. november 22-i megállapodásban megfizetni vállalt 72.000 euró átalány kártérítést, és az annak alapján át nem adott vákuumos lemezemelő 11.430 euró ellenértékét. A másodfokú bíróság rámutatott arra, hogy az alperes a fellebbezésében tévesen minősítette kötbérnek az utóbbi megállapodás alapján fizetendő pénzösszeget és az átadni vállalt eszközök vagyoni értékét, és tévesen állította, hogy a felperes a Ptk. 246. § (2) bekezdése alapján csak az ezt meghaladó kárát érvényesíthetné. Ezzel kapcsolatban kifejtette, hogy abban az esetben, ha a felek a szerződésükben nem kötöttek ki a jövőre nézve valamelyik fél felróható szerződésszege miatt fizetendő pénzösszeget, hanem a már nem vitásan - a szerződés teljesítése során - bekövetkezett szerződésszegés miatt utólag kötnek olyan tartalmú megállapodást, hogy az amiatt valamelyik felet ért kárt meghatározott módon rendezik, nem a Ptk. 246. § (1) bekezdésében szabályozott kötbér kikötéséről van szó, hanem a Ptk. 240. § (3) és (4) bekezdéseiben szabályozott olyan egyezségről, amikor a felek a szerződésből eredő vitás (bizonytalan) kérdéseket megegyezéssel rendezik. A másodfokú bíróság az alperesnek azt a jogi álláspontját sem osztotta, hogy a felperes kizárólag az említett megállapodás alapján át nem adott vákuumos lemezemelő természetbeni kiadására tarthat igényt. A teljesítési határidő ugyanis többszörösen eltelt anélkül, hogy az alperes az eszközt önkéntesen átadta volna, a felperes ezért a Ptk. 355. § (1)-(2) bekezdései alapján alappal tarthat igényt az őt ért, elismert kár pénzbeli megtérítésére, és ebben a körben - a teljes kártérítés elvére figyelemmel - a bruttó beszerzési ár megfizetésére. A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban is, hogy az alperes köteles megtéríteni a felperest a vissza nem térítendő állami támogatás elvesztésével kapcsolatban ért kárt. Ez a kár azonban nem azonos a vissza nem térítendő támogatás teljes összegével, mert a felperes a kártérítési igényét arra alapította, hogy a fiber lézer berendezés le nem szállítása miatt elesett a támogatástól, és enélkül szerzett be másik gépet. Ebből következően azt kellett vizsgálni, hogy amennyiben a felek közötti szerződés teljesült volna, akkor a felperes milyen összegű saját ráfordítás mellett szerezhette volna meg a perbeli fiber lézer berendezést, és végül azt milyen összegű saját ráfordításból sikerült megszereznie. Ehhez képest a felperes a felek közötti szállítási szerződés alapján, a vissza nem térítendő támogatást figyelembe véve 149.107.505 forint saját ráfordítással szerezhette volna meg a fiber lézer gépet, és azt mástól 191.158.774 forint vételáron vásárolta meg. A beszerzés tehát 42.051.269 forinttal került többbe, s így az alperes jogellenes magatartása miatt ekkora összegű kár érte.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [19] Az alperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az őt terhelő marasztalási összeg 2.908 euróra való leszállítását, másodlagosan a jogerős ítéletnek az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Álláspontja szerint a bíróságok a Pp. 206. § (1) bekezdését megsértve, a bizonyítékok okszerűtlen és iratellenes értékelésével jutottak arra a következtetésre, hogy a felperesnek sikerült megdöntenie azt a teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt nyilatkozatát, hogy 2014. február 14-én megtörtént a fiber lézer gép gyári műszaki átadás-átvétele. A bíróságok továbbá ebben a körben a Pp. 221. § (1) bekezdése által előírt indokolási kötelezettségüket sem teljesítették. Ebből következően a felperesnek az adott szállítási szerződés alapján a fizetési kötelezettsége beállt, és így egyidejűleg késedelembe nem eshetett. Jogszabálysértő volt tehát annak megállapítása, hogy a felperes a fiber lézer gépre kötött szerződéstől jogszerűen állt el; mint ahogy jogszabálysértő volt a bíróságoknak az a megállapítása is, hogy ő jogszerűen nem állhatott el a tandem élhajlító gépre vonatkozó szállítási szerződéstől, és e szerződés alapján meghíúsulási kötbérigényt a felperessel szemben nem érvényesíthetett. Az alperes kiemelte, hogy a felperes még a fiber lézer gépre vonatkozó szállítási szerződéstől való elállásának

jogszerűsége esetén sem számíthatta volna be az e szerződésből fakadó, a vételárrész visszafizetésével kapcsolatos követelését a tandem élhajlító gépet érintő szállítási szerződés alapján fennálló vételártartozásába. Ennek az oka az, hogy a tandem élhajlító gép tekintetében a tulajdonjogát a teljes kiegyenlítéséig fenntartotta, és a Ptk. 296. § (1) bekezdéséből következően dologi jogi igényrel szemben kötelmi jogi igényt beszámítani nem lehet. Az alperes előadta, hogy a felek 2013. november 22-i megállapodása nem a Ptk. 240. § (3) bekezdése szerinti egyezségnek minősült, hanem kötbérikötést tartalmazott, és a felperes csak az ezt meghaladó kárának megtérítését követelhetette volna. A káron szerzés tilalmának elve folytán a felperes további kárigényt egyébként is csak abban az esetben támaszthatott volna, ha bizonyítja, hogy az átalány kártérítést meghaladó kára keletkezett. A bíróságok a Ptk. 318. §-a által felhívott Ptk. 355. § (4) bekezdésébe ütköző módon állapították meg a felperesnek járó kártérítés összegét. A vissza nem térítendő állami támogatás elvesztése miatti kártérítési követeléssel kapcsolatban az alperes kiemelte, hogy a másodfokú bíróság által e körben alkalmazott számítás alapjául elfogadott vételárat vitatta, és a felperes azt nem bizonyította. A felülvizsgálati kérelem szerint a bíróságok nem vették figyelembe a felperesnek már megfizetett 28.000 euró átalány kártérítést, és a neki átadott eszköz 14.568 euró + áfa értékét, mely összegeket beszámítási kifogás nélkül is el kellett volna számolniuk, és ezzel megsértették a Ptk. 293. §-át. Az alperes fenntartotta azt az álláspontját, hogy az általa átadni vállalt eszköz kapcsán a felperes pénzbeli kártérítést nem követelhetett volna, és az eszköz értékénél annak áfa tartalmát nem lehetett volna felszámítani. Megismételte azt a fellebbezési hivatkozását is, hogy a kártérítés összegét azonos pénznemben kellett volna megállapítani.

- [20] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében - a jogi álláspontját részletesen kifejtve - a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [21] A Kúria mindenekelőtt utal arra, hogy a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja [Pp. 272. § (2) bekezdése]. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti [1/2016. (II.15.) PK vélemény 3. pontja].
- [22] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében a bíróságoknak a felperes elállásának jogszerűségével kapcsolatban kifejtett álláspontját anélkül vitatta, a megállapodás ellenére át nem adott eszköz esetében az áfa tartalom felszámítását és az eltérő pénznemben való egyidejű marasztalását anélkül sérelmezte, hogy a megsértett jogszabályhelyet megjelölte volna. A felülvizsgálati kérelem ezért e részében érdemben nem volt vizsgálható.
- [23] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [24] A Kúria a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján, a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt és érdemben vizsgálható okokból nem jogszabálysértő.
- [25] Az alperes a Pp. 206. § (1) bekezdésének sérelmére hivatkozással a bíróságoknak a felperes által megrendelt fiber lézer gép gyári műszaki átadás-átvételének tényével, az erről 2014. március 14-én kiállított okirat valós tartalmával kapcsolatos bizonyítékértékelési tevékenységét támadta. A Kúria ezzel összefüggésben kiemeli, hogy csak az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, ha a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni (BH2013.119.II.). Egyebekben a bizonyítékok felülmérlegelésének a felülvizsgálati eljárásban - annak rendkívüli jogorvoslati jellege miatt - nem lehet helye (BH2012.179., BH2002.29.).

- [26] A jogerős ítélet indokolása a fenti tény tekintetében okszerűtlen bizonyítékmérlegelést nem tartalmazott. A bíróságok helyesen indultak ki abból, hogy a fiber lézer gép esetében a gyári műszaki átadás-átvételnél azért volt jelentősége, mert a felek a szállítási szerződés 2014. március 14-i - 2014. február 14-ére visszadátumozott - módosításakor az ... korábbi fizetési ígervényében feltüntetett, 405.000 euró összegű vételár rész és annak áfa tartalmának megfizetésének határidejét a gyári műszaki átadás-átvételt követő 1 hónapban határozták meg. A másodfokú bíróság e szerződési nyilatkozat helyes, a Ptk. 207. § (1) bekezdésének megfelelő értelmezésével állapította meg, hogy a felek által előírt gyári műszaki átadás-átvétel feltételezi, hogy a gyártó a gépet műszakilag készre jelentette, azzal - a szállítás megfelelő előkészítésén túl - egyéb teendője nincs. Mindehhez képest az elsőfokú bíróság a bizonyítási kötelezettség és a bizonyítási teher szabályainak helyes alkalmazásával tette a felperes feladatává annak bizonyítását, hogy a teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt nyilatkozatával szemben a gép gyári műszaki átadás-átvétele nem történt meg; mint ahogy helytállóan állapította meg azt is, hogy a felperes a bizonyítási kötelezettségét teljesítette.
- [27] A bíróságoknak az a ténymegállapítása, hogy a gyári műszaki átadás-átvételtől szóló nyilatkozat tartalma nem volt valós, a felperes törvényes képviselőjének perbeli előadásán, a tanúvallomásokon és a gyártó levelein alapult. Az utóbbi okiratok tartalma is egyértelműen alátámasztotta, hogy a szállítási szerződésben megkövetelt, a fenti követelményeknek megfelelő gyári műszaki átadás-átvétel a meghosszabbított póthatáridőben sem történt meg. E bizonyítékoknak a felülvizsgálati kérelemben megjelölt bizonyítékokkal egybevetett mérlegelése sem tette indoklattá annak megállapítását, hogy a jogerős ítélet ebben a körben nyilvánvalóan okszerűtlen következtetést tartalmazott volna. A jogerős ítélet ezért a Pp. 206. §-ának (1) bekezdését nem sérti.
- [28] Az alperes a már említett ténymegállapítással, a fiber lézer gép gyári műszaki átadás-átvétele hiányával kapcsolatban az indokolási kötelezettség megsértésére is hivatkozott. Az elsőfokú bíróság ugyanakkor a felülvizsgálati kérelemben előadottakkal szemben nem csupán az itt figyelembe vett bizonyítékok felsorolására szorítkozott, hanem a Pp. 221. § (1) bekezdése második fordulatának megfelelően ismertette a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett körülményeket, és utalt arra, hogy az egyes bizonyítékoknak miféle bizonyító erőt tulajdonított. A másodfokú bíróság pedig azon túl, hogy az elsőfokú bíróságnak ezt a bizonyítékmérlegelést helytállónak és okszerűnek minősítette, azt is kifejtette, hogy a szóban forgó szerződéses kikötést a Ptk. 207. § (1) bekezdése szerint értelmezve mit kellett érteni a felek által megkövetelt gyári műszaki átadás-átvételen. A bíróságok tehát a Pp. 221. § (1) bekezdésében előírt indokolási kötelezettségüket teljesítették.
- [29] Minthogy a jogerős ítéletben foglalt, a felperes elállásának jogszerűségével kapcsolatos jogi következtetés a fenti ténymegállapításon alapult, és az alperes a felülvizsgálati kérelmében azt anélkül vitatta, hogy az alkalmazott anyagi jogi jogszabályhelyek [Ptk. 300. § (1)-(2) bekezdései] megsértésére hivatkozott volna, a jogerős ítélet ebben a részében nem volt felülvizsgálható. A bíróságok által ugyanitt felhívott további anyagi jogi jogszabályhelyek [Ptk. 319. § (1), (3) bekezdése, 320. § (1) bekezdése] sérelmén nyugvó felülvizsgálati támadás hiányában az elállás folytán, a szerződés felbontására tekintettel visszajáró szolgáltatásokra kiterjedő elszámolás helyességét csak az alábbi körben lehetett vizsgálni. Az alperes ezzel összefüggésben a Ptk. 296. § (1) bekezdésére utalással a felperes által alkalmazott beszámítás kizártságát állította; míg a 2013. november 22-i megállapodásnak a másodfokú bíróság részéről történt téves, a Ptk. 240. § (3) bekezdését sértő minősítésére hivatkozással az e megállapodás alapján érvényesített kereseti követelések megalapozottságát vitatta.
- [30] A bíróság a jogerős ítéletében helyesen rögzítette, hogy a felperes a fiber lézer gépre vonatkozó szállítási szerződéstől való elállásakor az e szerződés alapján visszajáró vételárat jogszerűen számította be az alperessel szemben a tandem élhajlító gép kapcsán még fennálló vételártartozásába. Ehhez képest téves az alperesnek az a felülvizsgálati kérelemben foglalt okfejtése, hogy mivel a tandem élhajlító gép tulajdonjogát a vételár teljes kiegyenlítéséig fenntartotta, ezért a felperes a

vételártartozását beszámítással nem teljesíthette. A Ptk. 296. §-ának (1) bekezdése szerint a beszámítás egyik feltétele a követelés és az ellenkövetelés egyenműsége, és - ahogyan arra az alperes is utalt - dologi jogi igényel szemben kötelmi jogi igényt nem lehet beszámítani (BH1993.167.). Az eladónak az adásvételi szerződésből fakadó vételár-követelése ugyanakkor a tulajdonjog fenntartásától függetlenül kötelmi jogi igény, s így nincs akadálya annak, hogy a vevő a Ptk. 296. § (1) bekezdése által támasztott további követelményeknek megfelelő ellenkövetelését beszámítsa. Mindebből következően téves az alperesnek az a felülvizsgálati álláspontja, hogy a beszámítás kizártsága folytán a felperes a vételárfizetési kötelezettségét nem teljesítette, és e kötelezett kisédelem miatt a tandem élhajlító gépre vonatkozó szállítási szerződés tekintetében jogszerűen gyakorolta az elállási jogát.

- [31] A másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felek 2013. november 22-i megállapodása az alperes fellebbezési hivatkozásával szemben kötbérkikötést nem tartalmazott. Abban az alperes a fiber lézer gépre vonatkozó szállítási szerződés késedelmes teljesítése miatt átalány kártérítés megfizetését, és különböző eszközök térítésmentes átadását vállalta, míg a felperes további póthatáridőt engedett számára. A megállapodás egyértelműen rögzítette, hogy az átalány kártérítés a felperesnek kizárólag a 2014. március 21-ig terjedő késedelemből eredő kárát fedezi. Az alperes tehát a kötelezett kisédelmével okozott kár megtérítésére vállalt kötelezettséget. Ezzel szemben - a Ptk. 246. § (1) bekezdésében írt fogalommeghatározás szerint - kötbér kikötése esetén a kötelezett a szerződés biztosítékaként a szerződésszegés esetére meghatározott pénzösszeg megfizetésére kötelezi magát. Azt pedig a feleknek a szerződéskötéskor kell meghatározniuk, hogy mely szerződésszegéseket kívánnak kötbérrel szankcionálni (BH1998.139.). Éppen ezért helyes a másodfokú bíróságnak az az álláspontja, hogy ha a felek a már bekövetkezett szerződésszegéssel okozott kár megtérítéséről kötnek megállapodást, az kötbérkikötésnek nem tekinthető. Helytállóan jutott a bíróság arra a következtetésre is, hogy mivel a felek - a már ismertetett módon - a szerződésből eredő vitás kérdéseket úgy rendezték, hogy kölcsönösen engedtek egymásnak, ezért a 2013. november 22-i megállapodásuk a Ptk. 240. § (3) bekezdésében meghatározott egyezségnek feleltethető meg.
- [32] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében a Ptk. 318. §-ának és 355. § (4) bekezdésének megsértését, egyúttal a káron szerzés tilalma elvének sérelmét részben arra hivatkozással állította, hogy miután a felek 2013. november 22-én kötbér-megállapodást kötöttek, a felperes - a Ptk. 246. § (2) bekezdésére tekintettel - csak a kötbérnek minősülő átalány kártérítés összegét meghaladó kár megtérítését kérheti. Amellett azonban, hogy a már kifejtettek szerint az adott megállapodás tekintetében a kötbér szabályai nem alkalmazhatóak, a felperes keresetében kártérítési követelést a 2013. november 22-i megállapodás alapján, a még ki nem fizetett átalány kártérítés és az át nem adott eszköz, valamint a vissza nem térítendő állami támogatás elvesztése miatt támasztott; az ismertetett felülvizsgálati hivatkozást ezért megalapozottsága esetén is csak ebben a körben lehetett volna figyelembe venni. Keresetének további részében a felperes nem kárigényt vagy a szerződésszegésből eredő egyéb jogait érvényesítette, hanem az elállása folytán az általa már teljesített szolgáltatásokat követelte vissza.
- [33] A vissza nem térítendő állami támogatás elvesztésével összefüggő kárigény esetében az alperes ugyancsak tévesen hivatkozott a káron szerzés tilalmának sérelmére. A felek 2013. november 22-i megállapodása ugyanis - a fentebb írtak szerint - nem csupán azt rögzítette, hogy az alperes által megfizetni vállalt átalány kártérítés kizárólag a 2014. március 21-ig terjedő késedelemből eredő kárt fedezi, hanem azt is, hogy a felperes elállása esetén az átalány kártérítésen felül jogosult érvényesíteni a további késedelemből eredő kárát, vagy az elállás miatt felmerült minden kárát. A felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal szemben tehát a vissza nem térítendő állami támogatás elvesztése folytán bekövetkezett kár összegének meghatározásakor a bíróságoknak az alperes által a korábbi kötelezett kisédelem miatt megfizetni vállalt átalány kártérítés összegét nem kellett figyelembe venniük. A jogerős ítélet ezért ebben a részében sem sérti a Ptk. 355. § (4) bekezdését.

Ezzel összefüggésben az alperes a felülvizsgálati kérelmében sérelmezte továbbá, hogy a másodfokú bíróság a kár mértékét a felperes által egy másik gyártótól beszerzett gép vételárának alapulvételével határozta meg, holott a felperes azt nem bizonyította. A Pp. 206. § (1) bekezdésének megsértésére alapított, a bizonyítékértékelési tevékenységet ebben a körben érintő felülvizsgálati támadás hiányában ugyanakkor ez a hivatkozás érdemben nem volt vizsgálható.

- [34] A részteljesítés elszámolásának szabályát tartalmazó Ptk. 293. § megjelölése nem adekvát. Az alperes ugyanis nem az ettől eltérő elszámolást, hanem azt sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe a 2013. november 22-i megállapodás alapján általa kifizetett 28.000 euró általános kártérítés összegét, és az általa átadott eszköz értékét, míg a másodfokú bíróság a fellebbezési eljárásban ezzel összefüggésben előterjesztett beszámítási kifogásának érdemi elbírálását a Pp. 247. § (3) bekezdésére tekintettel mellőzte.
- [35] A bíróságok a Ptk. 355. § (1)-(2) bekezdéseinek helyes alkalmazásával kötelezték az alperest a 2013. november 22-i megállapodás alapján át nem adott eszköz értékének megfizetésére, és ezzel a megállapodásban meghatározott kötelezeti késedelemmel okozott kár pénzbeli megtérítésére. E körben nem csupán annak volt jelentősége, hogy a megállapodásban foglalt, az eszköz átadására vonatkozó kötelezettség teljesítésének határideje többszörösen eltelt, hanem annak is, hogy a felperes - a másodfokú bíróság előtt tett nyilatkozata szerint - érdekmúlásra hivatkozással nem tartott igényt a kár ily módon, természetben való megtérítésére.
- [36] A Kúria a kifejtettekre figyelemmel, a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [37] A Kúria a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazott Pp. 78. § (1) bekezdése szerint, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (2) bekezdésére tekintettel kötelezte az alperest a felperes részéről felmerült - a kifejtett ügyvédi tevékenység arányában megállapított, az áfát is tartalmazó ügyvédi munkadíjból álló - felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.
- [38] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján - az alperes kérelmére - tárgyaláson bírálta el.
- [39] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 271. § (1) bekezdésének e) pontja zárja ki.

Budapest, 2018. április 12.

. Bartal Géza s.k. a tanács elnöke, Dr. Zumbók Péter s.k. előadó bíró, Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin s.k. bíró